

Specialpædagogik og kompenserende teknologi

Forslag til kursusmodul i anvendelse af kompenserende teknologi i den specialpædagogiske praksis på læreruddannelsen, pædagoguddannelsen og lærernes efteruddannelse

Tanja Stevns og Lars Ballieu Christensen
September 2013

Indledning:

Adgang til kompenserende hjælpemidler i undervisningen kan for elever med særlige behov betyde, at de kan deltage i den almene undervisning og arbejde med udgangspunkt i de samme materialer som de øvrige elever. At eleven får introduceret og anvendt de kompenserende teknologi allerede i grundskolen har ikke alene betydning for deltagelsen i undervisningen men også i det videre uddannelsesforløb og senere i job. For lærerne/pædagogerne betyder det at viden om kompenserende teknologier og deres anvendelse i den pædagogiske og undervisningsmæssige praksis, har afgørende indflydelse på elevernes fremtid. Fokus i dette modul er anvendelse af kompenserende teknologier set i et inkluderende perspektiv.

Ramme for undervisningen:

Undervisningen på modulet er fordelt på 10 temaer, der hver udgør undervisning af 3 timers varighed; hertil lægges en introduktion og en afslutning af hver 2 timers varighed. Til hvert tema hører en Power Pointpræsentation samt litteratur i form af artikler, bøger og notater. Undervisningen tilrettelægges som en kombination af teoretisk viden og praktiske øvelser med eksempler. Øvelserne tager sit udgangspunkt i de studerendes egen pædagogiske og undervisningsmæssige praksis eller forventede praksis.

Moduloversigt og undervisningsforløb:

Undervisningsforløbets tolv moduler omhandler grundlæggende aspekter inden for specialpædagogik og kompenserende teknologier. Praktiske opgaver er en del af alle modulerne, og er indlagt i power point-præsentationerne. Modulerne bør forløbe i nedenstående rækkefølge:

Tema	Navn	Varighed
1	Introduktion	2 timer
2	Specialpædagogik og Specialundervisning	3 timer
3	Mennesker med særlige behov - målgruppen	3 timer
4	Perception med alle sanser	3 timer
5	Inklusion	3 timer
6	Læringsstile – fleksibel læring	3 timer
7	Alternative undervisningsmidler	3 timer
8	Kompenserende teknologi for ordblinde/læsesvage	3 timer
9	Kompenserende teknologi for blinde/svagsynede	3 timer
10	Kompenserende teknologi til generelle indlæringsvanskeligheder	3 timer
11	Vidensbanker og ressourcer	3 timer
12	Afslutning	2 timer
	Evt. afsluttende prøve/opgave	

Modul 1:

Introduktion til de forskellige temaer, gennemgang af litteratur og tilknyttede ressourcer, afstemning af forventninger, evt. information om afsluttende prøve eller opgave.

Modul 2:

Specialpædagogik og specialundervisning. Hvad er specialpædagogik, hvordan definerer vi specialundervisningsbegrebet og hvad består det af. Ny udvikling indenfor specialundervisning og specialpædagogik.

Modul 3:

Mennesker med særlige behov – hvem er det. Kendetegn og udfordringer for mennesker/elever med særlige behov som følge af sensoriske, fysiske eller mentale funktionsnedsættelser f. eks. elever med læseskrivevanskeligheder, elever med motoriske funktionsnedsættelser, elever med nedsat syn/blinde, elever med hørenedsættelser/døve.

Modul 4:

Hvad betyder det når en eller flere sanser er nedsatte; perception via andre dominante sanser. Synet, hørelsen, lugtesansen, smagssansen, følesansen og den 6.sans. Syndromer og handicaps, der specielt påvirker sansning eller manglende sansning.

Modul 5:

Definition af inklusion. Inklusion er et multidimensioneret begreb, der rummer mange forskellige aspekter. Hvad vil det sige at være inkluderet i uddannelse og på arbejdsmarkedet. Inkluderende pædagogik nu og i fremtiden.

Modul 6:

Læringsstile. Alle mennesker har en foretrukken læringsstil. Gennemgang af forskellige lærings stile og den betydning, de har for undervisningen. Beskrivelser af hvilke faktorer der virker positive for læring og mestring hos eleverne og hvordan man understøtter fleksibel læring.

Modul 7:

Alternative undervisningsmidler: Auditive medier, taktile medier, punktskrift, stortryk, 3D, tegnefilm, video. Beskrivelser af hvordan alternative undervisningsmidler kan bruges alene eller i samspil med almindeligt studiemateriale.

Modul 8:

Kompenserende teknologi for ordblinde og læsesvage. Gennemgang og didaktiske overvejelser ved brug af kompenserende teknologi for læse/skrive svage og ordblinde. Viden om oplæsningsværktøjer, prædiktionsprogrammer og computeres relevante tilgængelighedsfunktioner.

Modul 9:

Kompenserende teknologi for blinde og svagsynede. Gennemgang og didaktiske overvejelser ved brug af kompenserende teknologi for synshandicappede. Viden om skærmlæsere, forstørrelsesprogrammer, keyboards og computeres relevante tilgængelighedsfunktioner.

Modul 10:

Kompenserende teknologi til generelle indlæringsvanskeligheder. Gennemgang og didaktiske overvejelser ved brug af kompenserende teknologi for elever med indlæringsvanskeligheder. Hjælpemidlernes funktioner kredser om kompetencer som strukturering, hukommelse og koncentration. Viden om apps. Smartphones, tablets og online tjenester.

Modul 11:

Viden og ressourcer. Gennemgang af de vigtigste databaser, netværk og videntcentre og hvordan de bruges i praksis.

Modul 12.

Afslutning af modulet. Opsamling på temaerne og diskussion af emnerne. Evt. fokus på prøve/eksamen.

Modulet er tænkt at vægte 7,5 ECTS, svarende til en studieindsats på 205 timer. Disse foreslås fordelt med 34 undervisningstimer, hver med 3 timers læseforberedelse, samt 65 timer afsat til udarbejdelse af en skriftlig opgave og 4 vejledningstimer:

34 timers undervisning = 34 timer

3 * 34 timer læseforberedelse = 102 timer

65 timer til skriftlig opgave = 65 timer

4 timer til vejledning = 4 timer

Samlet 205 timer

Ovenstående tager udgangspunkt i et dansk universitet og kan naturligvis justeres i overensstemmelse med grønlandsk praksis og praksis på lærerseminaret. Endvidere kan timetallene justeres forholdsmæssigt hvis modulet skal give henholdsvis 5 eller 10 ECTS i stedet for de foreslåede 7,5 ECTS.